Liikenne- ja viestintävirasto
Transport- och kommunikationsverket

LAUSUNTO

Liikenne- ja viestintävaliokunta
liv@eduskunta.fi

Päiväys/Datum
14.4.2022
Dnro/Dnr
TRAFICOM/158988/03.03.01/2022
Viite/Referens
U 29/2022 vp

U 29/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi datan oikeudenmukaista saatavuutta ja käyttöä koskevista yhdenmukaisista säännöistä (datasäädös)

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta asiantuntijalausuntoa komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi datan oikeudenmukaista saatavuutta ja käyttöä koskevista yhdenmukaisista säännöistä (datasäädös). Liikenne- ja viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää hyvänä, että ehdotuksessa on huomioitu soveltuva tietosuojasääntely (yleinen tietosuoja-asetus sekä sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 2002/58/EY). On tärkeää, että ehdotuksen suhde EU:n tietosuojasääntelyyn on määritelty mahdollisimman selkeästi. Tästä näkökulmasta on kannatettavaa, että asetusehdotuksen mukaan sen tulkinnalla ei saa rajoittaa henkilötietojen suojaa ja viestinnän luottamuksellisuutta. Liikenne- ja viestintävirasto kuitenkin valtioneuvoston tavoin huomauttaa, että ehdotuksen lukuisat viittaukset sähköisen viestinnän tietosuojadirektiiviin tulee korvata viittauksilla ns. sähköisen viestinnän tietosuoja-asetukseen (COM/2017/010), mikäli kyseinen ehdotus hyväksyttäisiin valmistelun aikana.

Ehdotuksen mukaisessa tuotteen määritelmässä mainitaan termi "yleisesti saatavilla oleva sähköinen viestintäpalvelu", jota ei kuitenkaan ehdotuksessa määritellä tarkemmin. Liikenne- ja viestintäviraston näkemyksen mukaan ehdotuksen terminologiaa voisi olla tältä osin tarpeen täsmentää esimerkiksi viittauksin ns. teledirektiiviin (2018/1972).

Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa valtioneuvoston näkemystä, että sääntely olisi määrittelyiltään, soveltamisalaltaan ja vaatimuksiltaan selkeää sekä yhteensopivaa muun sääntelyn kuten datahallintosäädöksen kanssa. Säädösehdotuksessa mainittu mahdollisena datan vastaanottajana toimiva kolmas osapuoli saattaa kuulua myös valmisteilla olevan EU:n digipalvelusäädöksen ((EU) 2021/XXX (DSA)) soveltamisalan piiriin. Tämän johdosta olisi huomioitava, että ehdotettu datasäädös on yhteensopiva myös digipalvelusäädöksen kanssa.

Ehdotuksen mukaan EU:n tulevan digimarkkinasäädöksen (kilpailullisista ja oikeudenmukaisista markkinoista digitaalialalla annetun asetuksen) nojalla nimetty portinvartija ei voi olla dataan pääsyyn edellytykset täyttävä kolmas osapuoli. Olisi kuitenkin huomioitava, että säädös ei estä portinvartijan kautta mahdollisesti tapahtuvaa käyttäjän ja datan haltijan välistä käyttäjää hyödyttävää vuorovaikutusta.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää valtioneuvoston tavoin tärkeänä ehdotuksen tavoitetta edistää yhteiskunnallisesti merkittävän tiedon saatavuutta ja hyödynnettävyyttä. On tärkeää, että viranomaisilla on oikeus saada tietoja yksityiseltä sektorilta poikkeuksellisissa tilanteissa, kun tiedon saannin tarkoituksena on henkeä ja terveyttä uhkaavan välittömän vaaran torjunta. Liikenne- ja viestintävirasto suhtautuu myönteisesti etenkin ehdotukseen sisällytettyyn nimenomaiseen mainintaan viranomaisten tiedonsaantioikeuksista vakavissa kyberhäiriötilanteissa. Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa valtioneuvoston tavoin vaatimuksia, joilla vahvistetaan tietoturvaa ja kyberturvallisuutta. Kyberturvallisuuden merkitys korostuu muun muassa silloin, kun siirretään dataa palvelusta tai laitteesta toiseen.

Ehdotuksen mukaan jäsenvaltioilla olisi velvollisuus nimetä yksi tai useampi toimivaltainen viranomainen koskien asetuksen velvoitteiden noudattamisen ja ilmoitusmenettelyjen valvontaa sekä nimettävä keskitetty tietopiste. Nimettävälle viranomaiselle ja keskitetyksi tietopisteeksi nimettävälle taholle tämä toisi kokonaan uusia, sekä uudenlaista teknistä ja juridista osaamista edellyttäviä tehtäviä, joihin tulee olla osoitettavissa riittävät resurssit.

Jarkko Saarimäki

Ylijohtaja

Jarmo Riikonen

Lakimies

Liikenne- ja viestintävirasto